

CRC

Lapsen oikeuksien yleissopimuksen
täytäntöönpanon valvonnasta

Lapsioikeusjuristit ry:n vuosiseminaari 12.12.2017

Ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö OIK-40
Yksikönpäällikkö Krista Oinonen

CRC

- hyväksyttiin marraskuussa 1989, kansainvälisesti voimaan syyskuussa 1990
- Suomessa voimaan 20.7.1991 (SopS 59-60/1991)
- sopimuspuolia 196
- rasitteena lukuisat varaumat
- määräaikaisraportointi viiden vuoden välein tai komitean niin pyytäessä

CRC/OPAC

- lasten osallistuminen aseellisiin selkkauksiin
- hyväksyttiin toukokuussa 2000, kansainvälisesti voimaan helmikuussa 2002
- Suomessa voimaan 10.5.2002 (SopS 30-31/2002)
- sopimuspuolia 167
- 1. raportti kahden vuoden kuluttua kansallisesta voimaantulosta; sen jälkeen tarvittaessa osana CRC-raportointia

CRC/OPSC

- lasten myynti, lapsiprostitutio ja lapsipornografia
- hyväksyttiin toukokuussa 2000, kansainvälisesti voimaan tammikuussa 2002
- Suomessa voimaan 1.7.2012 (SopS 40-41/2012)
- sopimuspuolia 173
- 1. raportti kahden vuoden kuluttua kansallisesta voimaantulosta; sen jälkeen tarvittaessa osana CRC-raportointia

CRC/OPIC

- valitusmenettely
- hyväksyttiin joulukuussa 2011, kansainvälisesti voimaan huhtikuussa 2014
- Suomessa voimaan 12.2.2016 (SopS 4-5/2016)
- sopimuspuolia 36
- yksilö- ja valtiovalitukset, tutkintamenettely
- 32 valitusta kirjattu, 4 ratkaistu

Lapsen oikeuksien komitea

- 18 riippumatonta jäsentä henkilökohtaisessa ominaisuudessaan
- jäsenyyskausi 4 vuotta, voidaan valita uudelleen, vaalit 2 vuoden välein
- seuraavat vaalit 2018
- puheenjohtajana Renate Winter (Itävalta)
- Kirsten Sandberg (Norja)

Lapsen oikeuksien komitea

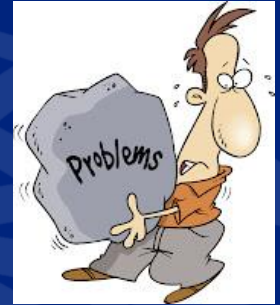

Lapsen oikeuksien komitea

- kokoontuu vuodessa kolmeen kolmen viikon istuntoon Genevessä
- istunnon jälkeen seuraavaa istuntoa valmisteleva työryhmä → kuullaan luottamuksella Unicef, kansallinen ihmisoikeusinstituutio, lapsiasiavaltuutettu ja kansalaisjärjestöt

YK:n ihmisoikeussopimusten valvontaelinten vaikea tilanne

- Vain 13 % määräaikaisraporteista annetaan määräaikojen puitteissa
- Osa sopimuspuolista ei ole raportoinut koskaan
- Yksilövalitusten määrä on noussut parissa vuodessa 80 % - ihmisoikeuskomitealla yli 600 valitusta jonossa
- Tutkintamenettelyt ja urgent action - pyynnöt lisääntyneet

YK:n ihmisoikeussopimusten valvontaelinten vaikea tilanne

- 10 sopimusvalvontaelintä
- 172 asiantuntijajäsentä
- 99 istuntoviikkoa vuodessa
- 160 ensi- ja määräaikaisraporttia käsittelyssä vuosittain
- 200 ratkaisua yksilövalituksiin vuosittain
- SPT tekee 6-7 maavierailua vuosittain

JÄRJESTELMÄ ON SAAVUTTANUT LAKIPISTEENSÄ

RAKENTEELLISET UUDISTUKSET VÄLTTÄMÄTTÖMIÄ

YK:n ihmisoikeussopimusvalvontaelinten vahvistamismenettely A/RES/68/268

- 20 viikkoa lisää istuntoaikaa, videokonferenssit
- Asiakirjoille tiukat sanamäärät (10 700 & 21 200)
- Käännöksiä ja tulkkausta rajoitetaan kolmeen kieleen
- Yksinkertaistettu raportointimenettely (SRP)
- Kapasiteetin vahvistaminen maatasolla
- Jäsenten itsenäisyys ja riippumattomuus
- Kostotoimien kieltäminen
- Tarkastelu vuonna 2020

Suomen edellinen raportti komitean tarkastelussa

- Suomen 4. raportti annettiin 25.11.2008 (CRC/C/FIN/4)
- Se käsiteltiin komitean 57. istunnossa 30.5.-17.6.2011
- Komitean viimeisimmät Suomea koskevat loppupäätelmät hyväksyttiin 17.6.2011 (CRC/C/FIN/CO/4)

Komitean suosituksista Suomelle

- Yleissopimuksen täytäntöönpanon kansallinen toimintasuunnitelma → koordinaation kehittäminen
- Lapsen mielipiteen huomioon ottaminen
- Syrjintä - erityisesti saamelais- ja romanilapset, muut vähemmistölapset

Komitean suosituksista Suomelle

- Sijaishuolto
- Turvapaikanhakijalapset
- Koulukiusaaminen
- Mielensterveys

Välikausiseuranta

- Täytäntöönpanon seurantaseminaarit 2011, 2014 ja 2017
- Hallituksen vapaaehtoinen välikausiseuranta suositusten täytäntöönpanosta vuonna 2016 – taulukko toimenpiteistä

Raportoinnissa esille nousevia huolia

- Hallituksen lapsipolitiikka - koordinaatio
- Yleissopimuksen täytäntöönpanon kansallinen toimintasuunnitelma
- Leikkaukset - sosiaalihuolto ja perhe-etuudet
- Vaikutusarvioinnit

Raportoinnissa esille nousevia huolia

- Lapsen mielipiteen huomioiminen
- Varhaiskasvatus
- Turvapaikanhakijalasten asema ja oikeudet
- Lapsiin kohdistuva väkivalta, ml. seksuaalinen hyväksikäyttö
- Trans- ja intersukupuoliset lapset

Suomen yhdistetty 5.-6. määräaikaisraportti

- Komitean raportointiohjeet (ei SRP)
- Ehdoton sanamääräraja: 21 200 sanaa
- Vastataan edellisen valvontakierroksen loppupäätelmiin ja suosituksiin
- Kerrotaan uusista täytäntöönpanotoimista
- Liitteet (ei käännetä)
- Ahvenanmaa
- Määräaika 19.7.2017

Suomen yhdistetty 5.-6. määräaikaisraportti

- UM laatii luonnoksen raportiksi
- Lausuntokierros (lisäys- ja muutosehdotukset luonnokseen) - määräaika 19.1.
- Käännös ja editointi sallitun sanamäärän rajoissa
- Raportti komitean tarkasteltavaksi todennäköisesti vuonna 2019-2020

CRC/OPSC

- Ensimmäinen raportti myöhässä (37 %) - määräaika oli 1.7.2014
- Raporttiluonnoksen päivittäminen ja lausuntokierros
- Raportin käsittely komiteassa todennäköisesti yhdessä yleissopimuksesta annettavan raportin kanssa

Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

- Rohkaistaan riippumattomaan rinnakkaisraportointiin
- Osallistuminen komitean istuntoa valmistelevaan työryhmään
- Web-cast

HYÖDYLLISET LINKIT

YK:n sopimusrekisteri: <http://treaties.un.org/>

YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/Pages/TreatyBodies.aspx>

CRC:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/CRCIndex.aspx>

Finlex: <http://finlex.fi/fi/sopimukset/>

UM:n ihmisoikeusverkkosivut: <http://formin.finland.fi>

OIK-40 PALVELUKSESSANNE

ULKOASIANMINISTERIÖ, OIKEUSPALVELU
IHMISOIKEUSTUOMIOISTUIN- JA -
SOPIMUSASIOIDEN YKSIKKÖ

OIK-40@FORMIN.FI

